

407

KILLI - BERICHT

Fundulopanchax gardneri lacustris

(Radda, 1974)

Uitspraak :

Fun - duu - loo - pang - gaks gard - nee - rie la - koes - tris

Betekenis van de wetenschappelijke naam :

Fundulopanchax : combinatie van *Fundulus* en *Panchax*, twee bestaande genera
waar ze volgens Myers (1924) op leken
gardneri : genoemd naar Kapitein R.D. Gardner, die het type materiaal
verzamelde
lacustris : afkomstig van een meer, het Ejagham Meer

Eerstbeschrijving:

Radda, A. C. (1974): Studien zur Cytogenetik, Taxonomie und Verbreitung der "Gardneri-Gruppe" der Gattung *Aphyosemion* (Osteichthyes: Cyprinodontidae) aus dem südlichen Westkamerun. *Jahrbuch des Naturhistorisches Museum der Stadt Bern*, **5**: 4-6, fig. 1B, 3.

Type lokaliteit:

'Wasserpfitzen eines austrocknenden Abflusses des Lake Ejagham in Westkamerun". Restpoelen in een uitdrogende rivier die uit het Ejagham Meer stroomt.

Opmerkingen:

Alfred Radda zelf verzamelde deze soort samen met Eduard Pürzl in januari 1970 in restpoelen van een uitdrogende rivier bij het Ejagham meer. Pürzl kweekte ze na, en de nakweekdieren dienden als type materiaal voor de beschrijving van deze soort.

Synoniemen:

Aphyosemion gardneri subspecies No. 2, in Radda (1973)
Aphyosemion gardneri lacustre, in Wright (1973; nomen nudum
Aphyosemion gardneri lacustre Radda, 1974
Aphyosemion obuduense lacustre, in Kottelat (1976)
Aphyosemion lacustre, in Huber (1977)
Fundulopanchax gardneri lacustris, in Lazara (1984)
Aphyosemion (Paraphyosemion) gardneri lacustre, in Huber (1994)

Systematiek:

Orde	:	Cyprinodontiformes	Berg, 1940
Onderorde	:	Aplocheiloidei	Bleeker, 1860
Familie	:	Nothobranchiidae	Radda & Pürzl, 1981
Tribus	:	Aphyosemini	
Genus	:	<i>Fundulopanchax</i>	Myers, 1924
Subgenus	:	<i>Paraphyosemion</i>	Kottelat, 1976
Species	:	<i>gardneri</i>	(Boulenger, 1911)
Subspecies	:	<i>lacustris</i>	(Radda, 1974)

Engelse naam:

Lake Ejagham killie

Grootte:

Het holotype was 54 mm lang, en mat van snuit tot staart 43,5 mm. Volgens huber (Killi Data) zou deze soort wel 8 cm lang kunnen worden, wat mij nogal sterk lijkt.

Morfologische en meristische gegevens:

De rugvin telt 15-16 vinstralen, de aarsvin heeft er 15-17, en op het lichaam zitten 31-32 schubben van de kieuwdeksel tot de staart en nog 2-3 op de staartvin. De eerste rugvin staat boven de 3e of 4e aarsvinstraal (D/A= 1/3-4). Kopbeschubbing van het G-type.

Chromosomen:

2n=37 bij de mannetjes, en 2n=39 bij de vrouwtjes

Beschrijving:

Fundulopanchax gardneri lacustris is een redelijk fors gebouwde soort binnen het genus van gemiddelde lengte. De vinnen zijn afgerond, met korte verlengde punten boven en onder in de staartvin.

De flanken van de mannetjes zijn blauw-groen groen van kleur. Naar de rug toe gaat deze kleur over in olijfbruin, en naar de buik toe in witgeel. De flanken hebben bovendien een bleke violette schijn, en zijn bezet met een groot aantal kleine rode stippen, die min of meer in lengterijen zijn gerangschikt. Deze stippen zijn relatief groot boven en direkt achter de borstvinnen, waar ze een soort wondvlek vormen.

De rugvin is groen met rode stippen en een submarginale, rode band, en een witte rand. De aarsvin is geelgroen van kleur aan de basis, langzaam overgaand in oranjegeel, en heeft een donkerrode tot bijna zwarte rand onderlangs. De oranjegele kleur kan zich ook uitbreiden naar de buik. De staartvin is blauwgroen van kleur in het midden met een groot aantal rode stippen en strepen, en een submarginale, rode band en een witte tot bleek blauwe rand boven in de vin

Het vrouwtje is geelbruin tot oranje van kleur, met een duidelijke oranje kleuring van de buikpartij en boven de aarsvin. De flanken zijn bezet met een groot aantal rode stippen. De vinnen zijn kleurloos met enkele rode stippen in de ongepaarde vinnen.

Verspreiding en habitat:

Deze soort leeft in poelen en rustige delen van kleine rivieren en beken. Daarnaast wordt ze gevonden in poelen en ondiepten langs de oevers. Het type materiaal werd gevonden in een uitstromende rivier van het Ejagham Meer in west Kameroen, langs de weg van Mamfe naar de Nigeriaanse grens.. Geert-Jan Huijgevoort vond in 1999 een groene kleurvorm wat verder

oostelijk bij Akwen, ca 3 km na de brug over de Munaya rivier (HLM 99/11).

Amiet, in zijn boek over de killi's van Kameroen, is van mening dat de *gardneri* populaties ten westen van de South Munaya Rivier te sterk afwijken van *Fundulopanchax gardneri mamfensis* om hiertoe gerekend te worden. Mogelijk gaat het hierbij óók om populaties van *Fundulopanchax gardneri lacustris*. Zie hiervoor eveneens het artikel van Jouke van der Zee verderop in dit blad.

Kweek en verzorging:

Radda (1974) meldt in zijn artikel met de eerstbeschrijving dat *Fp. g. lacustris* zich snel liet voortplanten en vermeerderen en dat de soort reeds goed verspreid was in de hobby. Latere auteurs noemen echter de populatie van het Ejagham Meer de lastigste van de *gardneri* populaties. Mijn eigen ervaringen, alweer enige tijd geleden, zijn ook dat ze lastiger zijn dan andere 'gardneries'.

In principe gaat de kweek zoals bij alle andere populaties. Neem een niet te kleine kweekbak: 40 x 25 x 25 cm voor een koppel of een trio. Op de bodem een laagje turfvezel en zorg voor voldoende schuilmogelijkheden in de bak in de vorm van een of meer mops en/of fijnbladige planten. De eieren kunnen uit de mop gezocht worden en bewaard worden in water. Hier komen ze dan na 15-20 dagen uit. Ik heb de eieren altijd liever op vochtige turf bewaard, en goot ze dan pas na 4-6 weken op. Ook liet ik het bij turf verzamelen uit de bak en deze wat uitknippen en indrogen, zoals bij de echte seizoensvissen, om ze dan na een week of zes op te gieten.

In alle gevallen beschimmelden op den duur veel eieren. Een anti-schimmelmiddel aan het water toevoegen kan dan helpen.

De uitgekomen jongen kunnen onmiddellijk pas uitgekomen pekelkreeftjes aan. Bij goede voeding en regelmatige gedeeltelijke waternieuwvering groeien ze vrij snel, en beginnen ze na een week of zes al uit te kleuren.

Het zijn nogal grote eters en eten allerlei soorten levend voer: watervlooien, zwarte, witte en rode muggelarven (althoewel ik met de laatste altijd zeer voorzichtig ben bij killi's), haftelarven, fruitvliegen op het wateroppervlak.

Een watertemperatuur van 22-23° C is voldoende. Ze zijn niet al te kieskeurig qua watersamenstelling, maar met wat turfvezel in de bak wordt het vanzelf licht zuur.

Literatuur:

Amiet, J.-L. (1987). "Le genre *Aphyosemion* Myers, the genus *Aphyosemion* Myers (Pisces, Teleostei, Cyprinodontiformes)." Faune du Cameroun : Fauna of Cameroon, 2 Sciences Nat, Compiegne. 262 pp, 68 pls.

Wildekamp, R.H. (1996): *Fundulopanchax gardneri lacustris* (Radda 1974). Pp. 173-174 in: *A world of killies, atlas of the oviparous cyprinodontiform fishes of the World. Vol. III.* Merrifield Place, Indiana, USA: American Killifish Association. 330 pp.

Foto en tekst: Tonnie Woeltjes.

Mannetje afkomstig uit restpoel vlak bij het Ejagham Meer.